

Sanna Ranto

VÄESTÖN KOULUTUSRAKENNE HELSINGISSÄ

Koulutustaso Helsingissä ja sen seudulla vuoden 2015 lopussa

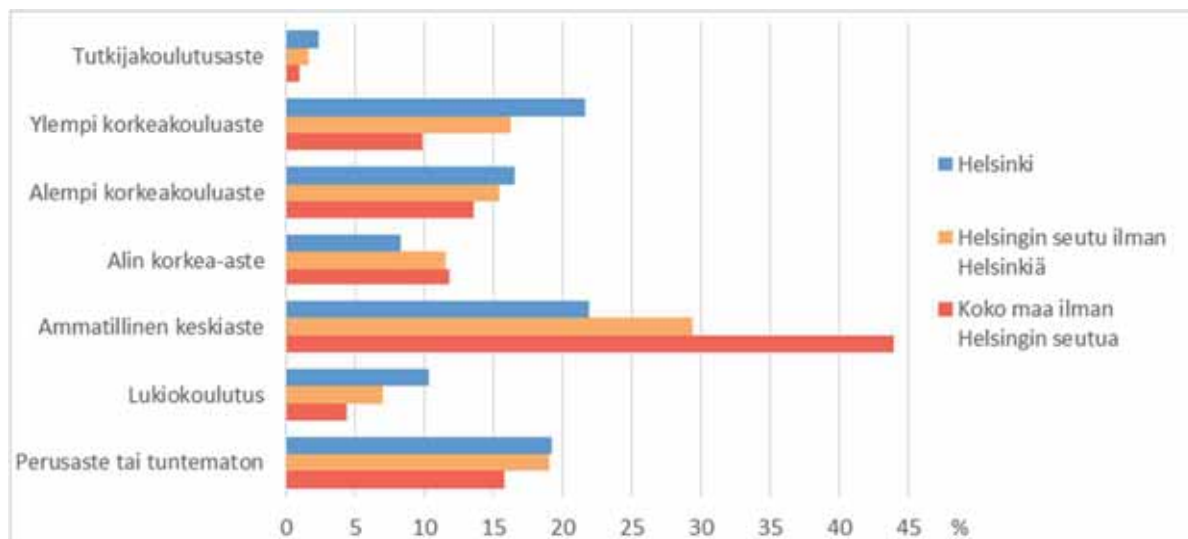
Helsingiläisistä 25–64-vuotiaista 81 prosenttia oli suorittanut jonkin perusasteen jälkeisen tutkinnon vuoden 2015 lopussa Tilastokeskuksen tutkintorekisterin mukaan. Keskiasteen tutkinto, eli ylioppilastutkinto tai ammatillinen tutkinto, oli 32 prosentilla helsinkiläisistä. Korkea-asteen tutkinto oli 49 prosentilla. Lukumäärällisesti niitä, joilla ei ollut perusasteen jälkeistä tutkintoa, oli 69 172 henkilöä 25–64-vuotiaista.

Helsingissä ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita on nyt yhtä paljon kuin ammatillisen keskiasteen tutkinnon suorittaneita, 22 prosenttia 25–64-vuotiaista. Verrattuna koko maahan tilanne hyvin erilainen; koko maan 25–64-vuotiaista ammatillinen tutkinto on 39 prosentilla ja ylempi korkeakoulututkinto 12 prosentilla.

Helsingin seudulla koulutustasossa on kunnittain suurta vaihtelua. Perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden osuus väestöstä on koko maan keskiarvoa suurempi Kauniaisissa, Järvenpäässä ja Sipoossa. Kauniaislaisista 25–64-vuotiaista jopa 90 prosenttia on suorittanut perusasteen jälkeisen tutkinnon. Alhaisin tutkinnon suorittaneiden osuus on Vantaalla, Keravalla, Helsingissä ja Pornaisissa.

Keskiasteen ammatillisia tutkintoja on eniten Mäntsälässä, Pornaisissa ja Hyvinkäällä - näissä kunnissa tutkintoja suorittaneiden osuus on noin 40 prosenttia ja yli koko maan keskiarvon. Pelkän lukion suorittaneiden osuus on suurin Helsingissä, Kauniaisissa ja Espoossa. Helsingin 25–64-vuotiaista väestöstä kymmenellä prosentilla korkein tutkinto on ylioppilastutkinto.

Kuva 1. Helsingin, Helsingin seudun ja koko maan 25–64-vuotias väestö koulutusasteen mukaan 31.12.2015

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden väestöosuuksissa on isoimmat erot Helsingin seudun kuntien välillä: kauniailmaisista 69 prosentilla on korkea-asteen tutkinto, mäntsäläläisistä 32 prosentilla. Myös Pornainen, Vantaa, Kerava, Vihti ja Hyvinkää jäävät koko maan keskiarvon alapuolelle. Espoolaisista taas yli puolella on korkea-asteen tutkinto, helsinkiläistä ja kirkkonummelaisista lähes puolella.

Suuri maahanmuuttajaväestö vaikuttaa Helsingin koulutusrakenteeseen. Koulutusrakennetilastot perustuvat väestön tutkintorekisteriin, jossa ovat kaikki Suomessa suoritettut tutkinnot, mutta ulkomailla suorituksista tutkinnoista on rekisterissä tieto vain joissain tapauksissa. Jos tarkastellaan äidinkieleltään vain suomen ja ruotsinkielisen väestön koulutusrakennetta, Helsingin asema suhteessa muuhun maahan muuttu. Suomen- ja ruotsinkielisistä 25–64-vuotiaista helsinkiläisistä 88 prosenttia on suorittanut perusasteen jälkeisen tutkinnon, mikä on korkeampi kuin vastaava osuus muualla Helsingin seudulla (86 %) ja muualla Suomessa (86 %). Pelkästään kotimaankielisiä helsinkiläisiä tarkasteltaessa etenkin korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuuden merkitys kasvaa. Muualla maassa ammatillisen keskiasteen osuus kasvaa merkittävimmin.

Taulukko 1. Helsingin seudun 25–64-vuotias väestö koulutusasteen mukaan 31.12.2015

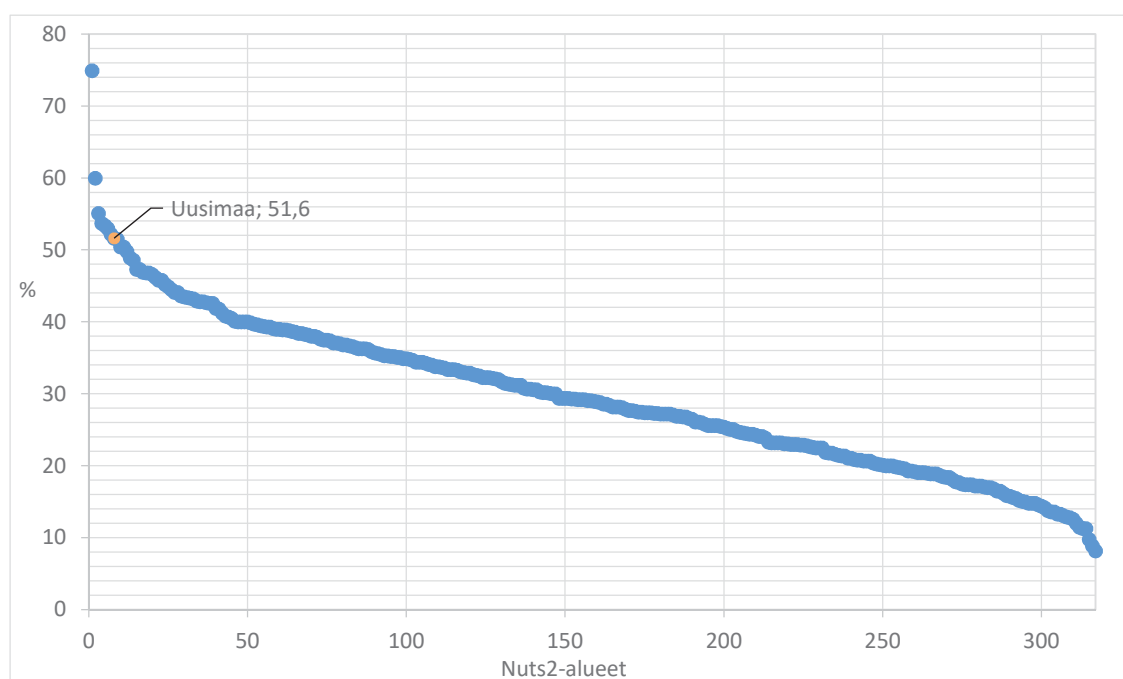
	Yhteensä, henkilöä	Ei perus- asteen jälkeistä tutkintoa	Keskiaste			Korkea-aste				
			Yhteensä	Lukio- koulutus	Ammatil- linen	Yhteensä	Alin kor- kea-aste	Alempi korkea- koulu- aste	Ylempi korkea- koulu- aste	Tutkija- koulutus- aste
Helsinki	360 514	19,2	32,2	10,3	21,9	48,7	8,2	16,5	21,6	2,3
Espoo	146 546	17,4	28,1	8,0	20,0	54,5	10,6	16,5	24,6	2,8
Vantaa	118 438	23,1	39,3	7,2	32,1	37,5	10,6	15,0	11,1	0,9
Hyvinkää	24 258	17,4	44,4	5,1	39,4	38,2	13,1	14,3	10,2	0,6
Järvenpää	22 016	16,4	42,4	5,9	36,5	41,2	13,2	15,0	12,1	0,9
Nurmijärvi	21 701	17,0	42,3	5,7	36,6	40,7	13,6	14,7	11,5	1,0
Kirkkonummi	20 531	17,1	34,6	6,7	28,0	48,2	13,0	15,7	17,7	1,8
Tuusula	20 454	17,2	41,3	5,7	35,6	41,5	13,5	15,2	11,9	0,9
Kerava	18 861	21,1	41,0	6,0	35,1	37,9	11,5	15,0	10,7	0,8
Vihti	15 383	18,2	43,6	5,9	37,7	38,2	12,8	14,1	10,4	0,8
Mäntsälä	10 644	18,1	49,8	4,3	45,5	32,1	11,7	12,2	7,6	0,5
Sipoo	10 117	16,5	38,4	6,5	31,9	45,1	14,3	14,9	14,6	1,3
Kauniainen	4 412	9,6	21,3	9,4	11,9	69,1	11,2	15,1	38,5	4,3
Pornainen	2 635	19,1	48,4	4,9	43,5	32,5	12,9	11,7	7,4	0,6
Helsingin seutu	796 510	19,1	34,4	8,4	26,0	46,5	10,0	15,9	18,6	1,9
Helsingin seutu pl Helsinki	435 996	19,0	36,3	6,9	29,4	44,7	11,5	15,4	16,2	1,6
Koko maa pl Helsingin seutu	2 031 285	15,7	48,3	4,3	43,9	36,0	11,7	13,5	9,8	0,9
Koko maa	2 827 795	16,7	44,4	5,5	38,9	39,0	11,3	14,2	12,3	1,2
Vain suomen- ja ruotsinkielinen väestö										
Helsinki	681 870	13,0	36,7	9,0	27,7	50,3	11,3	17,0	20,1	2,0
Helsingin seutu pl Helsinki	379 996	13,6	38,6	7,3	31,3	47,8	12,8	16,3	17,2	1,6
Koko maa pl Helsingin seutu	1 930 078	13,9	49,4	4,3	45,1	36,7	12,2	13,8	9,8	0,9
Koko maa	2 611 948	13,7	46,1	5,6	40,6	40,2	11,9	14,6	12,5	1,2

Helsingin seutu kansainvälisessä vertailussa

Kansainvälisissä vertailuissa Helsingin seutu pärjää koulutustasollaan erittäin hyvin. Eurostatin tietojen mukaan Helsingin seudulla (Uudenmaan maakunta) oli Euroopan Unionin Nuts2-alueista kahdeksanneksi korkeimmin koulutettu väestö. Tiedot perustuvat työvoimatutkimuksen tuloksiin eivätkä ole verrattavissa rekisteritietoihin, joihin Tilastokeskuksen koulutusrakennetilastot pohjautuvat. Kaikkia perusasteen jälkeisiä tutkintoja vertaillessa Helsingin seutu jää enemmän kärkijoukosta. Helsingin seutu on tuolloin 50. tarkasteltavista 317 Nuts2-alueesta.

Nuorten koulutustasoa vertaillessa Helsingin seutu tippuu hieman vertailussa. Perusasteen jälkeisten tutkintojen osuudella Helsingin seudun 30–34-vuotiaat nuoret pääsevät 77. sijalle Nuts2-alueista (316 alueesta tiedot). Korkea-asteen tutkintoja 30–34-vuotiailla oli 22. eniten Euroopan 315 alueesta.

Kuva 2. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 25–64-vuotiaasta väestöstä Euroopan Nuts2-alueilla vuonna 2016

Sisältää ISCED 5-8 tasot. Tarkastelussa 317 NUTS2-aluetta, Uusimaa 8. Lähde: Eurostat, EU Labour Force Survey data

Tutkinnot koulutusaloittain

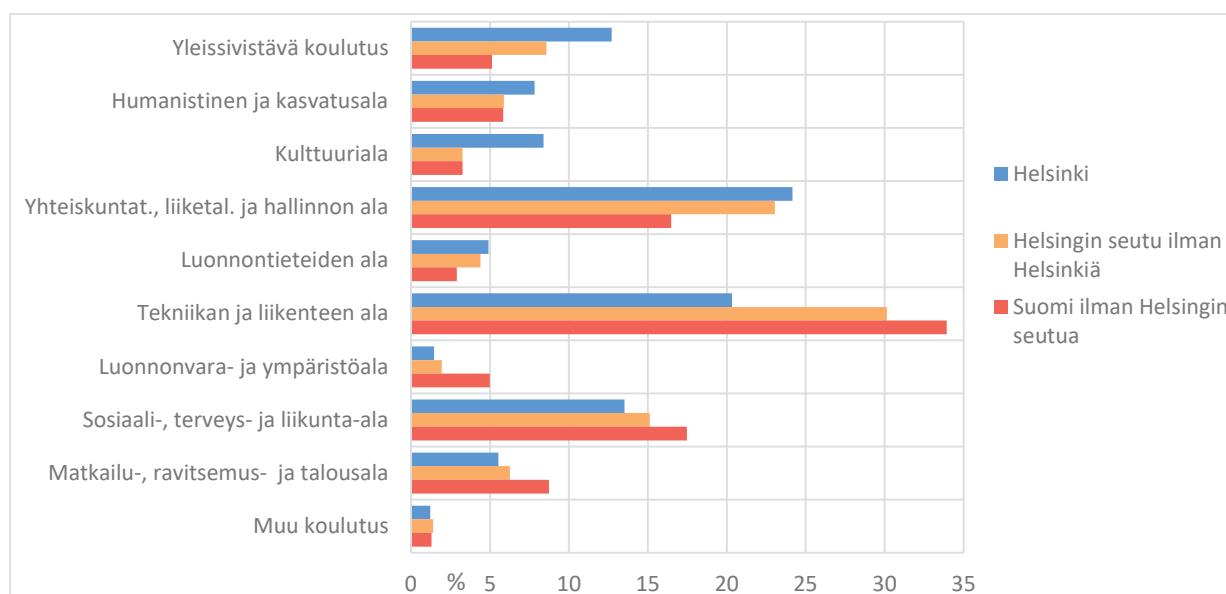
Helsingiläisistä 25–64-vuotiaista tutkinnon suorittaneista 24 prosentilla oli tutkinto yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalta. 20 prosentilla oli tutkinto tekniikan ja liikenteen alalta. Tilanne poikkeaa koko maasta, jossa kolmannes (32 %) oli suorittanut tutkintonsa tekniikan ja liikenteen alalta, ja yhteiskuntatieteellisen ja hallinnon alan tutkinnon suorittaneiden osuus oli pienempi (18 %). Koko maahan verrattuna Helsingissä on myös runsaammin kulttuurialalta valmistuneita sekä pelkästään yleissivistävän eli lukiokoulutuksen suorittaneita.

Helsingiläisten matkailu-, ravitsemus- ja talousalalla tutkinnot ovat yleisimmin keskiasteen tutkintoja (70 %). Myös tekniikan ja liikenteen alalla keskiasteen tutkinto on puolella. Alemman korkea-asteen tutkinnot ovat yleisimpiä yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla (44 %), sosiaali- ja terveysalalla (43 %) sekä kulttuurialalla (40 %). Ylemmän korkea-asteen tutkintojen osuus on korkein humanistisella ja kasvatustieteiden alalla (68 %) ja luonnontieteiden alalla (53 %). Etenkin luonnonvara- ja ympäristöalalta valmistuneet

ovat Helsingissä koko maata useammin ylemmän korkea-asteen suorittaneita. Myös yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalta sekä tekniikan ja liikenteen alalla helsinkiläiset ovat muuta maata useammin suorittaneet tutkintonsa ylemmällä korkea-asteella.

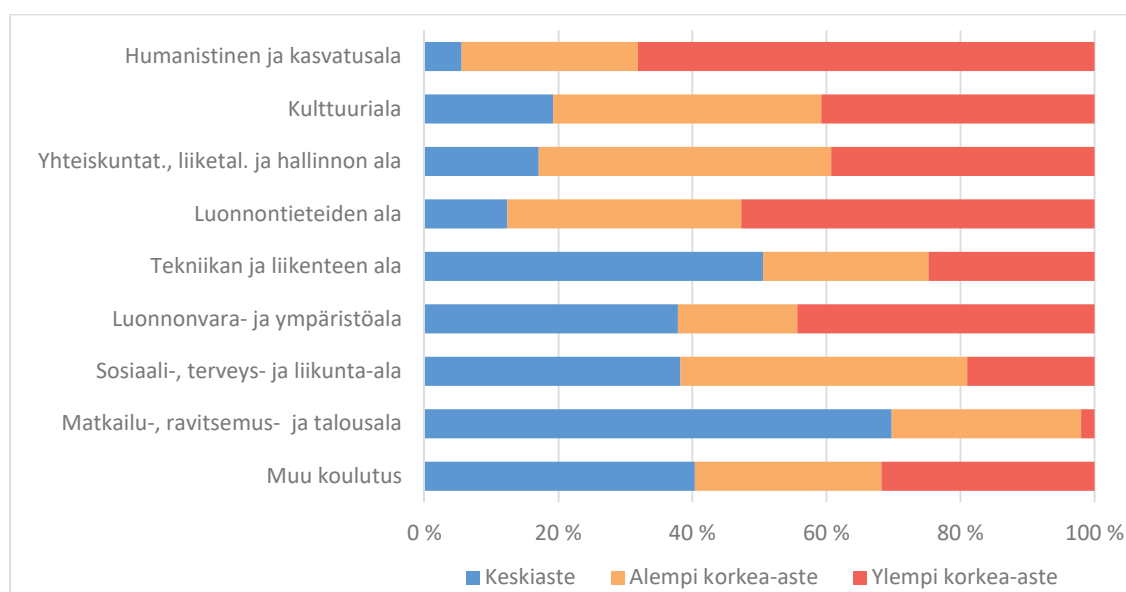
Koulutusalat ovat edelleen hyvin sukupuolittuneet. Sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalta tutkinnon suorittaneista neljä viidestä on naisia. Samoin humanistinen ja kasvatusala sekä matkailu ja ravitsemusala ovat naisvaltaisia aloja. Miesvaltaisia aloja ovat selkeästi tekniikan ja liikenteen ala sekä muu ala (sisältää mm. poliisi-, pelastus- ja sotilasalan). Sukupuolivaltaisuus koulutusaloittain on Helsingissä kuitenkin vähäisempää kuin koko maassa keskimäärin.

Kuva 3. Helsingin, sen seudun ja muun maan 25–64-vuotiaat tutkinnon suorittaneet koulutusaloittain 31.12.2015

Muu koulutus sisältää sotilas- ja rajavartiolaitosalan, palo- ja pelastusalan, poliisialan, vankeinhoidon sekä muun tai tuntemattoman koulutuksen.

Kuva 4. 25–64-vuotiaiden helsinkiläisten suorittamat tutkinnot koulutusaloittain koulutusasteen mukaan 31.12.2015

Alempi korkea-aste = alin korkea-aste + alempi korkeakouluaste, ylempi korkea-aste = ylempi korkeakouluaste + tutkijakoulutusaste

Helsingiläisten koulutustaso iän mukaan

Eniten perusasteen jälkeisiä tutkintoja on helsinkiläisillä 36–40-vuotiailla, mutta lähes kaikista ikäluokista 23 ja 58 ikävuoden välillä yli 80 prosenttia on suorittanut tutkinnon. Keskiasteen tutkintoja on eniten alle 25-vuotiailla, heillä etenkin lukiokoulutusta. Yli puolella 30–44-vuotiaista on korkea-asteen tutkinto.

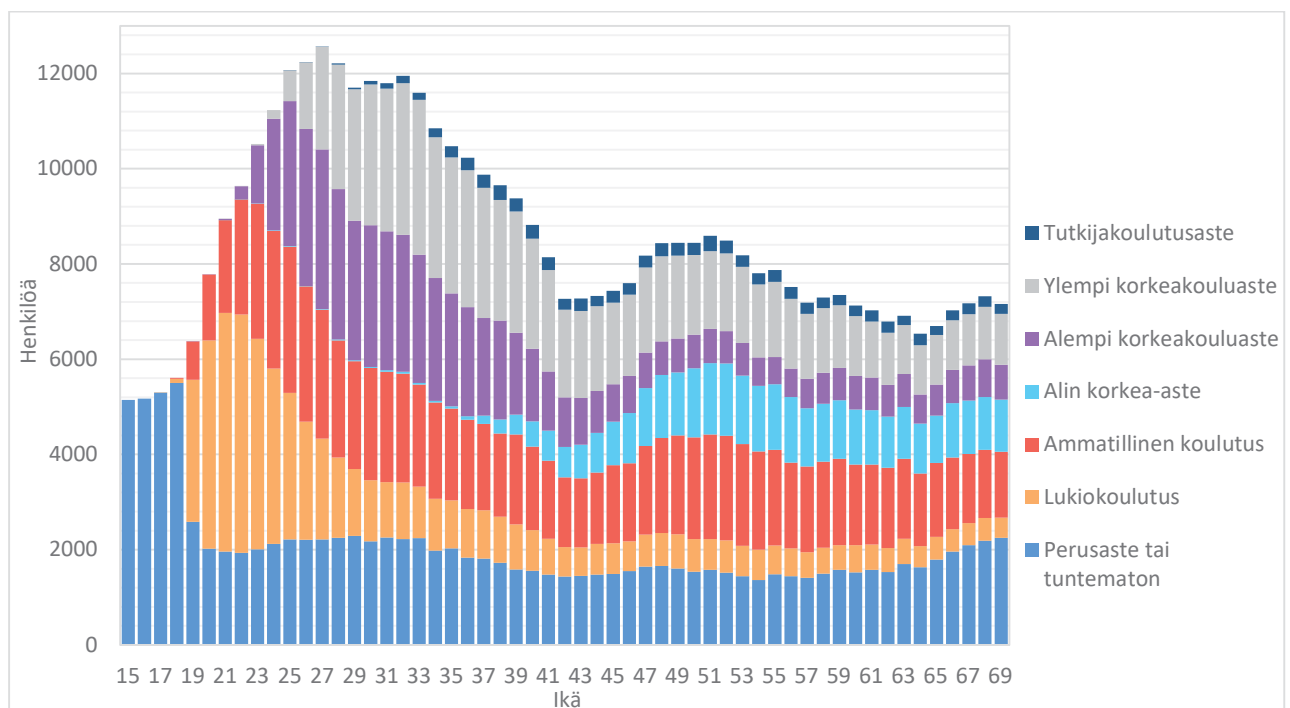
Tutkinnon suorittaneiden osuus ei nouse millään ikäluokalla yli 85 prosentin, kun se koko maan väestöllä ylittyy 36–54-vuotiaiden ikäluokissa. Tutkinnon suorittaneiden osuus on koko maassa helsinkiläisiä korkeampi kaikissa ikäluokissa vanhimpia lukuun ottamatta; vasta 60 ikävuoden jälkeen helsinkiläiset ovat muun Suomen saman ikäisiä koulutetumpia, ja ero koulutustasossa kasvaa mitä enemmän ikää on. Suurin ero koko maahan on 40–49-vuotiailla.

Keskiasteen ammatillisia tutkintoja on Helsingin eri-ikäisellä väestöllä hyvin tasaisesti, suurin eli noin neljänneksen osuus niitä on 22–26 sekä 47–65-vuotiailla. Opiskelijakaupunkina Helsingissä on runsaasti ylioppilastutkinnon suorittanutta alle 30-vuotiasta väestöä. Vajaalla puolella 20–24-vuotiaista helsinkiläisistä ylioppilastutkinto on korkein suoritettu tutkinto. Myös iso osa vanhemmista ikäluokista jää pelkän lukio-koulutuksen varaan; esimerkiksi 30–39 vuotiaista joka kymmenennen korkein koulutus on lukiokoulutus, muualla maassa vastaava osuus on kuusi prosenttia.

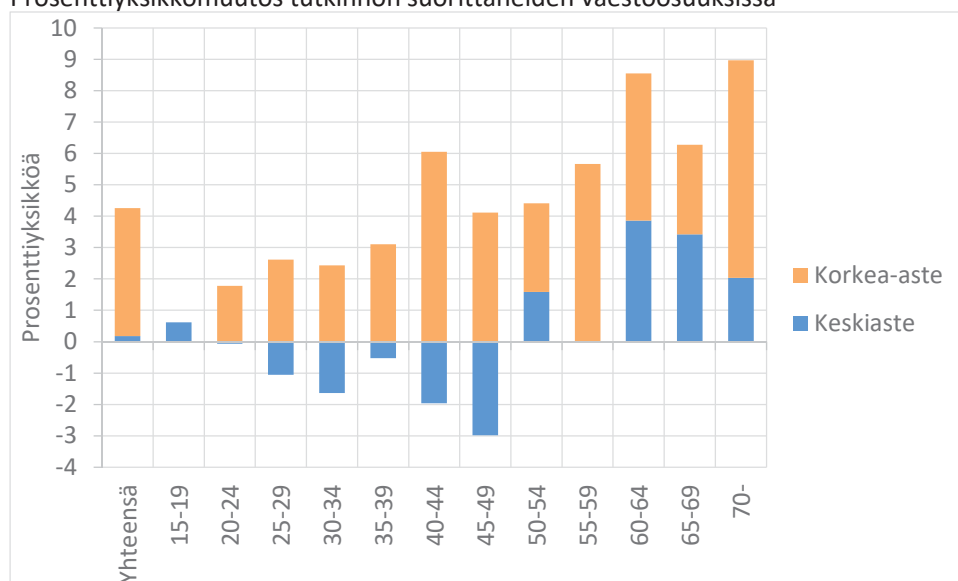
Korkea-asteen tutkintoja on eniten 30–44-vuotiailla helsinkiläisillä, heistä yli puolet on suorittanut korkea-asteen tutkinnon. Neljänneksellä 25–35-vuotiaista on alempi korkeakouluasteen tutkinto. 30–44-vuotiaista taas neljänneksellä on ylemmän korkeakouluasteen tutkinto. Lisensiaatti- tai tohtorintutkinnon suorittaneita on melko tasaisesti noin kolmella prosentilla 36 ikävuodesta eteenpäin. Korkea-asteen tutkintoja suorittaneiden osuus on huomattavasti suurempi Helsingissä koko maahan verrattuna kaikissa ikäluokissa. Ero on suurin kolmekymppisillä sekä yli 60-vuotiailla.

Kotimaankielisessä väestössä tutkinnon suorittaneiden osuus on kasvanut neljällä prosenttiyksiköllä vuosina 2010–2015 ja kasvua on ollut kaikissa ikäluokissa. Muutosta tarkastellaan kotimaankielisistä, jotta maahanmuuton vaikutusta eri ikäluokkiin saadaan pienennettyä. Eniten koulutustaso on kasvanut yli 60-vuotiailla, kun korkeammin koulutetut ikäluokat ikääntyvät. Päälle viisikymppisillä ovat nousseet sekä keski- että korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus. Tätä nuoremmilla ovat kasvaneet vain korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus keskiasteen osuuden vähetessä.

Kuva 5. Helsingin 15–69-vuotiaan väestön koulutus rakenne 31.12.2015

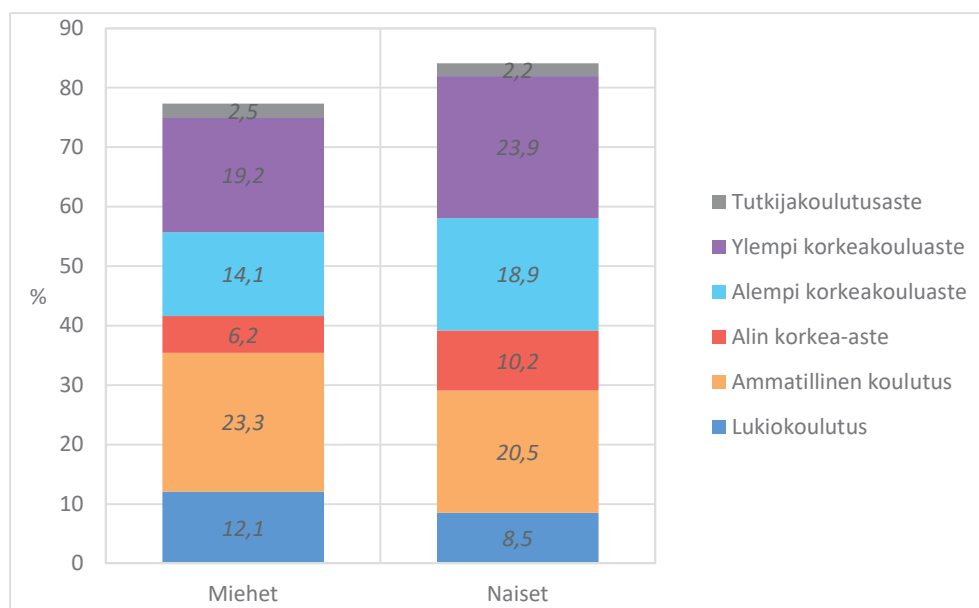
Kuva 6. Koulutustason muutos ikäryhmittäin suomen- ja ruotsinkielisistä vuosina 2010–2015 Helsingissä
 Prosenttiyksikkömuutos tutkinnon suorittaneiden väestöosuudessa

Helsingiläisten koulutustaso sukupuolen mukaan

Helsingiläiset naiset ovat miehiä paremmin kouluttautuneita, 25–64-vuotiaista naisista 84 prosenttia on suorittanut perusasteen jälkeisen tutkinnon, miehistä 77 prosenttia. Myös koko maassa sukupuolten välillä on vastaavan kokoinen ero. Miehillä on naisia enemmän keskiasteen tutkintoja, sekä ylioppilastutkintoja että ammatillisia tutkintoja. 25–64-vuotiaista miehistä 35 prosentilla oli keskiasteen koulutus, naisista 29 prosentilla. Korkea-asteen tutkinto on taas selvästi naisvaltainen; 55 prosentilla naisista on korkea-asteen tutkinto, miehistä 42 prosentilla. Erityisen suuri sukupuolten välinen ero on 30–44-vuotiailla, joista naisista 86 prosenttia oli perusasteen jälkeinen tutkinto ja 61 prosenttia korkea-asteen tutkinto. Miehistä vastaavat prosenttiluvut olivat 77 ja 44.

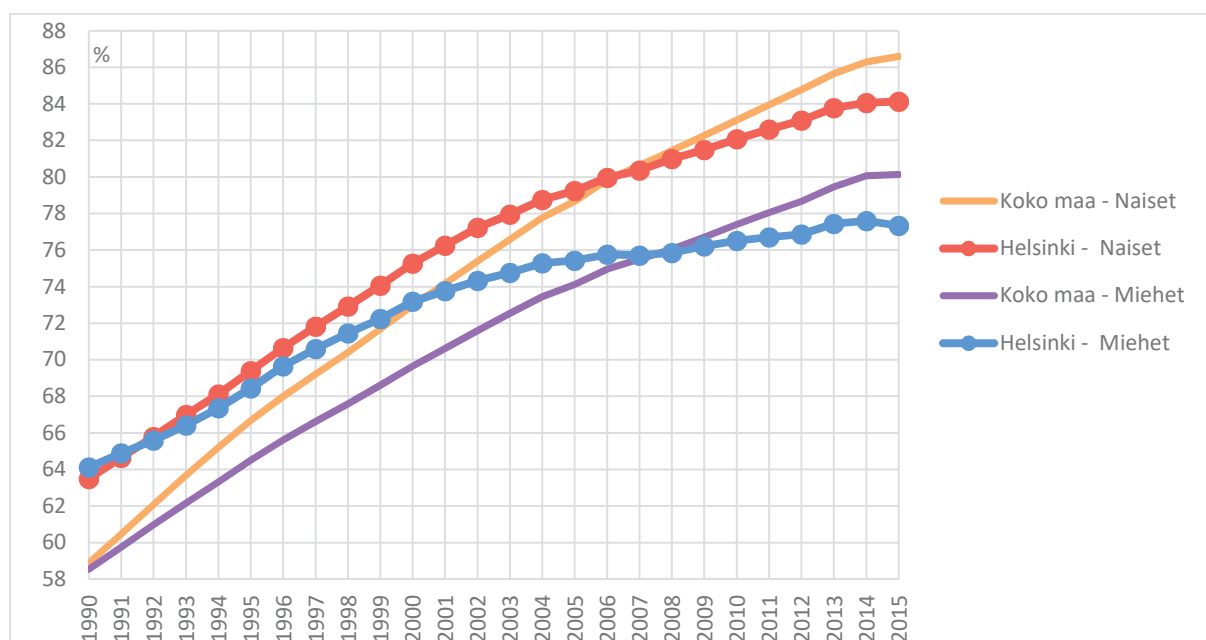
Kuva 7. 25–64-vuotiaat helsingiläiset miehet ja naiset perusasteen jälkeisen tutkinnon mukaan 31.12.2015

Vielä vuonna 1991 helsinkiläiset miehet olivat naisia koulutetumpia, mutta tämän jälkeen naisten koulutustason nousu on ollut selvästi miehiä nopeampaa. Perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden naisten väestöosuus on kasvanut 8,9 prosenttiyksikköä vuosina 2000–2015, kun miehillä kasvua on vain 4,1 prosenttiyksikköä. Myös koko maassa naisten koulutustaso kasvaa miehiä nopeammin, mutta ero sukupuolten välillä ei ole niin suuri. Koko maan miesten koulutustaso kasvaa helsinkiläismiehiä nopeammin. Vuosina 2000–2015 tutkinnon suorittaneiden miesten osuus on kasvanut 10,5 prosenttiyksikköä ja naisten 13,6.

Vuoden 2015 aikana tutkinnon suorittaneiden osuus helsinkiläisistä miehistä laski, naisilla osuus nousi edelleen hieman. Pelkästään kotimaankielisiä tarkasteltaessa koulutustaso jatkoi myös miehillä edelleen kasvuaan ja sukupuolten välinen ero ei ole niin suuri. Helsinkiläisistä suomen ja ruotsinkielisistä 25–64-vuotiaista miehistä 85 prosenttia oli suorittanut perusasteen jälkeisen tutkinnon, naisista 90 prosenttia. Helsingin ulkomaalaistaustainen väestö on painottunut miehiin, helsinkiläisistä 25–64-vuotiaista miehistä 18 prosenttia on vieraskielisiä, naisista 15 prosenttia. Lisäksi vieraskielisillä naisilla on useammin merkintä tutkinnosta (49 %) kuin miehillä (41 %), joten nämä asiat vaikuttavat miesten koulutustason viimeaikaiseen kehitykseen.

Kuva 8. Perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden osuus 25-64-vuotiaista helsinkiläisistä vuosina 1990-2015 sukupuolen mukaan

Helsinkiläisten koulutustaso äidinkielen ja ulkomaalaistaustaisuuden mukaan

Äidinkieleltään ruotsinkieliset ovat suomenkielisiä enemmän koulutettuja; ruotsinkielisistä 25–64-vuotiaista 90 prosentilla oli perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneita vuoden 2015 lopussa, suomenkielisistä 88 prosentilla. Keskiasteen koulutusta ruotsinkielisillä on kuitenkin vähemmän, vain 28 prosentilla, kun suomenkielisistä keskiasteen tutkinto on 35 prosentilla. Ruotsinkielisillä on enemmän korkea-asteen koulutusta; 62 prosentilla 25–64-vuotiaista oli korkea-asteen tutkinto suoritettu, suomenkielisillä 53 prosentilla. Helsinkiläisten ruotsinkielisten koulutus rakenne poikkeaa huomattavasti koko maan ruotsinkielisistä. Koko maan ruotsinkielisillä on huomattavasti enemmän ammatillista keskiasteen koulutusta ja selkeästi vähemmän korkea-asteen koulutusta.

Muun kuin suomen ja ruotsinkielisten koulutustasoa on vaikea verrata koko väestöön, koska tutkintotilastoissa on alipeittoa maahanmuuttajien kohdalla. Väestön koulutus rakennetilastot sisältävät henkilön korkeimman Suomessa suoritettun tutkinnon sekä ne ulkomailla suoritettut tutkinnot, joista saadaan tietoja eri rekistereistä mm. opetushallitukselta, terveydenhuollon oikeusturvakeskuksesta sekä työministeriön työnhakijarekisteristä. Ulkomailla suoritetuista ja Suomessa rekisteröidyistä tutkinnoista suurin osa on korkea-

asteen tutkintoja. Tutkintotiedot ovat vain niillä henkilöillä, joilla on suomalainen henkilötunnus. Näistä syistä johtuen monien ulkomaalaistaustaisten tutkintotiedot puuttuvatkin tutkintorekisteristä. Helsinkiläisistä vieraskielisistä 25–64-vuotiaista 45 prosentilla on merkitty koulutus tutkintorekisteriin, samoin ulkomailla syntyneillä.

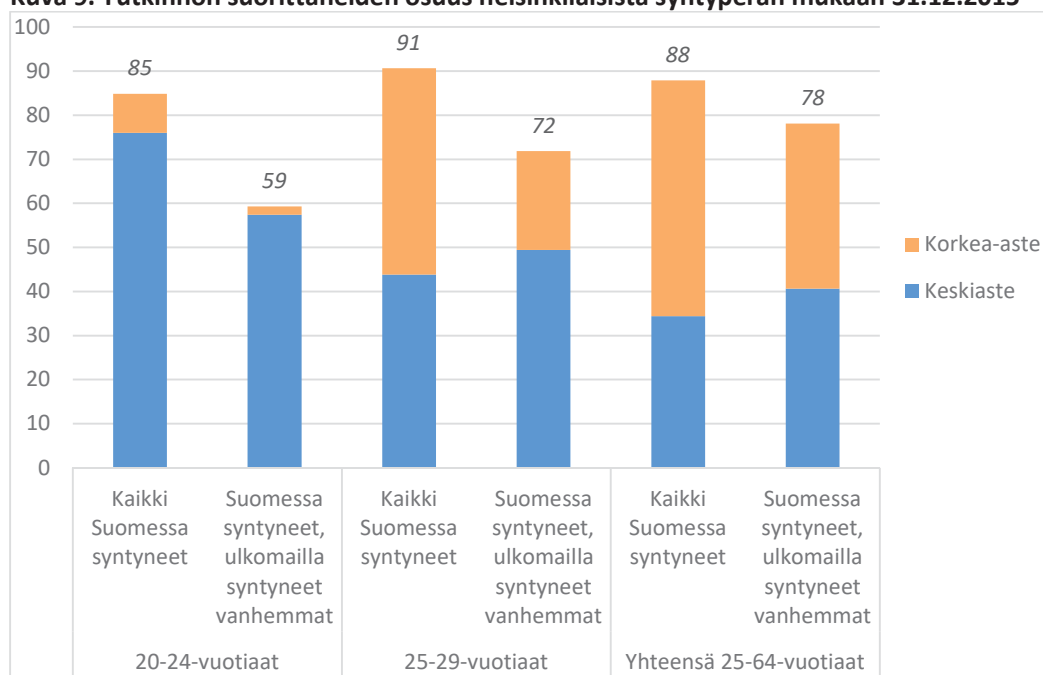
Maahanmuuttajien lasten eli ns. ensimmäisen sukupolven suomalaisten koulutusrakennetta sen sijaan on mielekästä tarkastella tutkintojen kautta, koska he ovat Suomessa syntyneitä ja kouluttautuneita. Ensimmäisen polven suomalaisten määrät ovat vielä hyvin pienet ja suurimmillaan ne ovat nuoremmassa ikäluokissa. Perusasteen jälkeinen tutkinto oli 78 prosentilla niillä Suomessa syntyneillä 25–64-vuotiaalla, joiden molemmat tai ainoa vanhempi oli syntynyt ulkomailla. Kaikilla Suomessa syntyneillä helsinkiläisillä tutkinto oli 88 prosentilla.

Ensimmäisen polven suomalaisten koulutustaso jää muista helsinkiläisistä jälkeen nuorissa ikäluokissa. 20–24-vuotiaista ensimmäisen polven suomalaisista vain 59 prosenttia oli suorittanut perusasteen jälkeisen tutkinnon vuoden 2015 lopussa, kun kaikilla Suomessa syntyneillä saman ikäisillä tutkinto oli 85 prosentilla. Vanhemmissa ikäluokissa ensimmäisen polven edustajat saavat kantaväestöä hieman paremmin kiinni; 25–29-vuotiaista 72 prosentilla oli tutkinto, kaikilla Suomessa syntyneillä 91 prosentilla.

Taulukko 2. 25–64-vuotiaiden koulutusaste äidinkielen mukaan 31.12.2015

	Helsinki			Koko maa		
	Yhteensä	Suomi	Ruotsi	Yhteensä	Suomi	Ruotsi
Yhteensä, henkilöä	360 514	284 985	16 889	2 827 795	2 478 000	133 948
%						
Perusaste tai tuntematon	19,2	12,4	10,0	16,7	13,6	14,3
Keskiaste yhteensä	32,2	34,8	27,6	44,4	46,4	40,5
Lukiokoulutus	10,3	11,1	13,9	5,5	5,5	7,2
Ammatillinen koulutus	21,9	23,7	13,7	38,9	40,9	33,3
Korkea-aste yhteensä	48,7	52,8	62,4	39,0	40,0	45,2
Alin korkea-aste	8,2	9,4	7,8	11,3	11,9	12,4
Alempi korkeakouluaste	16,5	17,8	19,7	14,2	14,6	15,4
Ylempi korkeakouluaste	21,6	23,2	31,8	12,3	12,3	16,1
Tutkijakoulutusaste	2,3	2,4	3,1	1,2	1,2	1,3

Kuva 9. Tutkinnon suorittaneiden osuus helsinkiläisistä syntyperän mukaan 31.12.2015

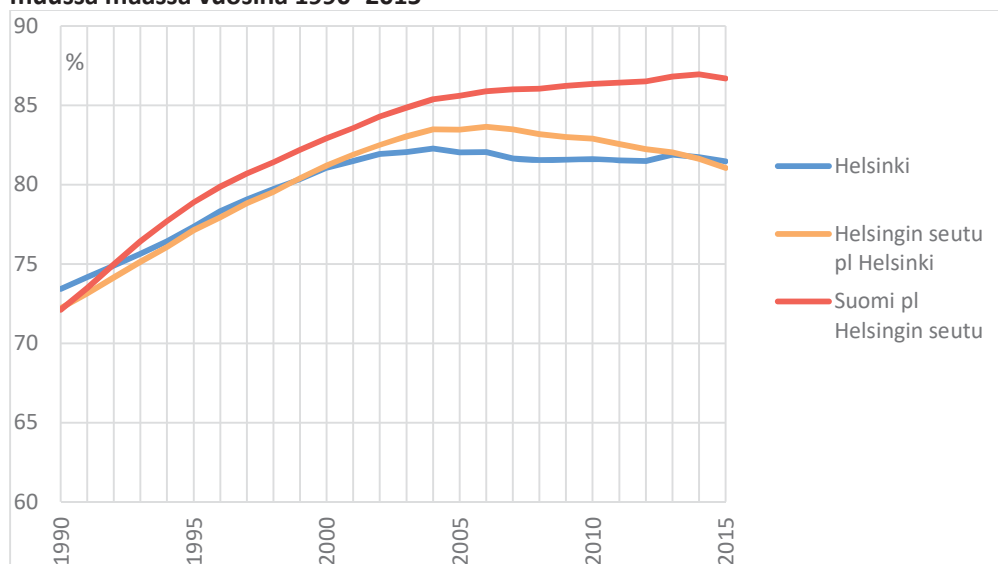
Koulutustason kehitys viime vuosina

Tutkinnon suorittaneiden osuus helsinkiläisistä laski ensimmäistä kertaa vuonna 2015. Sama lasku näkyi myös muualla Helsingin seudulla. Vielä 2000-luvun alussa Helsingissä oli muuta maata korkeampi väestön koulutustaso 25–64-vuotiailla, mutta vuonna 2005 perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden osuus jäi Helsingin seudun keskiarvon alle ja vuonna 2008 koko maan keskiarvon alle.

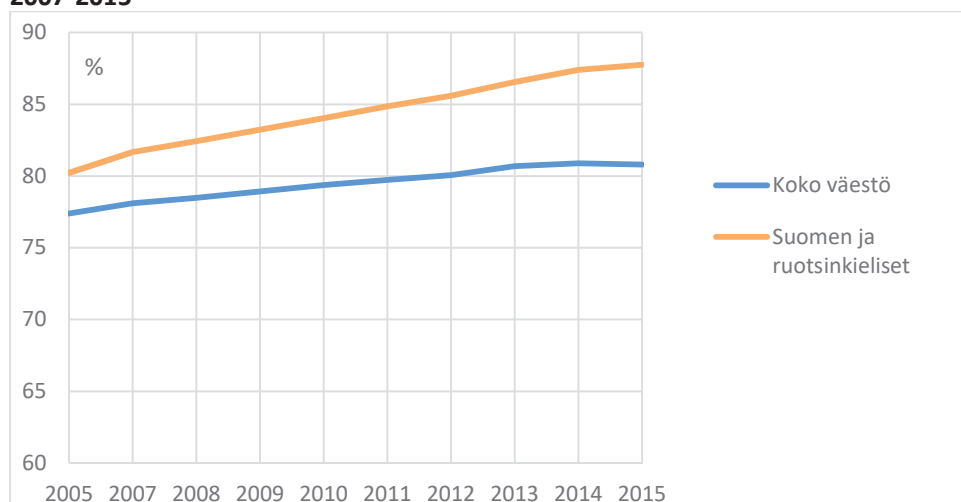
Nuoremmissa ikäluokissa muutos tapahtui jo aikaisemmin, 25–44-vuotiaissa tutkinnon suorittaneiden osuus jäi koko maan keskiarvon alle vuonna 1993. 2000-luvulla tutkinnon suorittaneiden osuus nuorista työkäisistä vakiintui 82 prosentin tasolle, ja myös muun seudun osuus laski samalle tasolle. Muualla maassa tutkinnon suorittaneiden osuus 25–44-vuotiaista vakiintui 86 prosentin tietämille. Helsingissä nuoremmissa ikäluokissa ovat vähentyneet etenkin keskiasteen tutkinnot, seudulla myös korkea-asteen tutkinnot. Vanhemmissa ikäluokissa tutkinnon suorittaneiden osuus jatkaa edelleen kasvuaan.

Osasyynä kehitykselle on ollut maahanmuuton kohdistuminen pääkaupunkiseudulle ja Helsinkiin. Väestön koulutusrakennetta pystytään tarkastelemaan kattavasti ainoastaan niiltä henkilöiltä joilla tutkinto on Suomessa suoritettu. Muuttajat ovat useimmiten ikärakenteeltaan nuoria, joten vaikutus on suurin nuorempiin ikäluokkiin. Vuonna 2005 ero koko väestön ja kotimaankielisten tutkinnon suorittaneiden välillä oli alle kolme prosenttiyksikköä, vuonna 2015 ero on kasvanut seitsemään prosenttiyksikköön.

Kuva 10. Tutkinnon suorittaneiden osuus 25–44-vuotiaasta väestöstä Helsingissä, sen seudulla ja muussa maassa vuosina 1990–2015

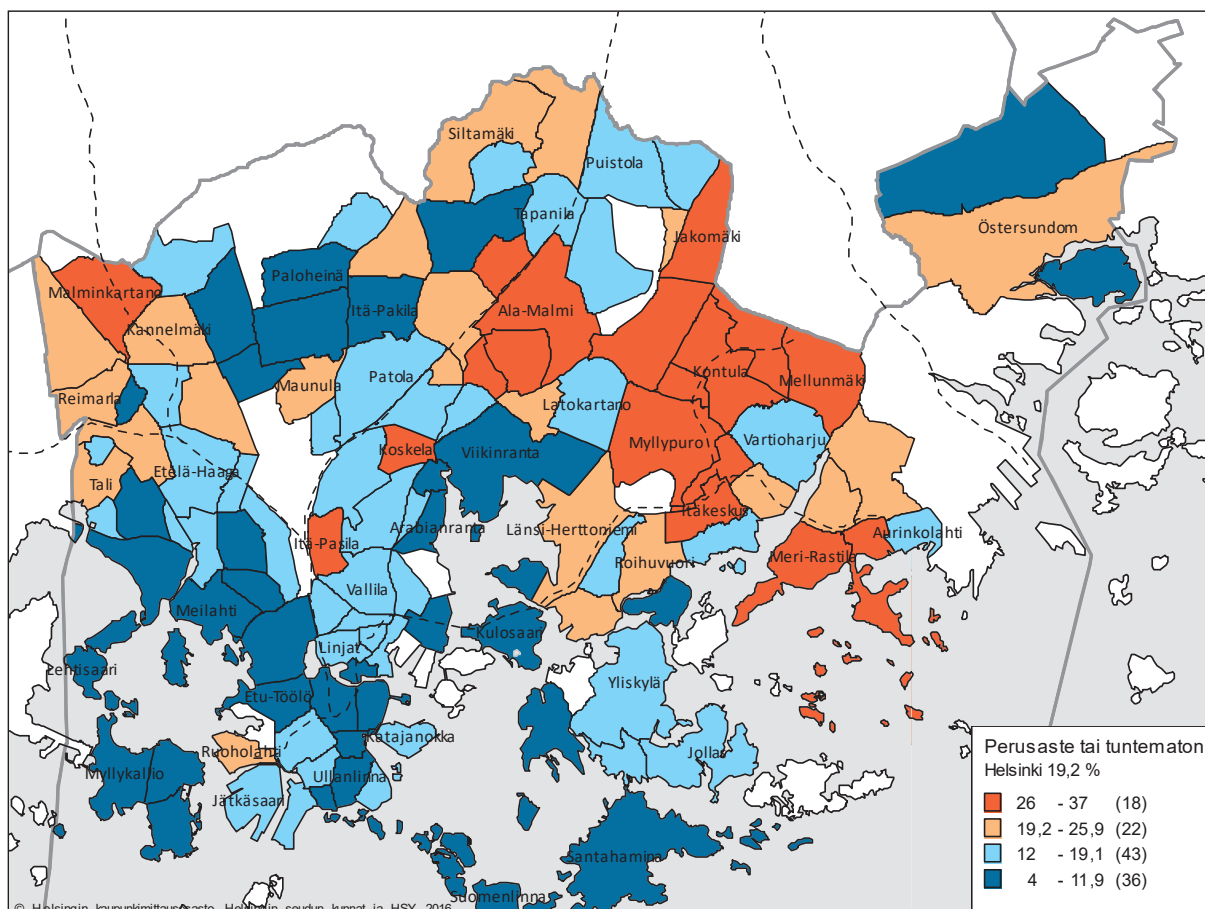
Kuva 11. Tutkinnon suorittaneiden osuus 25–64-vuotiaasta väestöstä äidinkielen mukaan vuosina 2005, 2007–2015

Koulutustason alueelliset erot Helsingissä

Perusasteen jälkeinen tutkinto on 81 prosentilla helsinkiläisistä 25–64-vuotiaista. Tutkinnon suorittaneiden osuus vaihtelee 63 ja 95 prosentin välillä Helsingin 120 yli sadan asukkaan osa-alueella. Vähiten tutkintoja oli suoritettu itäisessä ja koillisessa Helsingissä. Yli kolmanneksella väestöstä ei ole perusasteen jälkeistä tutkintoa Jakomäessä, Kontulassa, Itäkeskuksessa ja Kurkimäessä. Suurimmillaan tutkinnon suorittaneiden osuudet ovat Santahaminassa, Viikinrannassa, Paloheinässä, Marttilassa ja Landbossa.

Kuva 12. Ilman perusasteen jälkeisen tutkintoa olevien osuus 25–64-vuotiaasta väestöstä Helsingissä osa-alueittain 31.12.2015

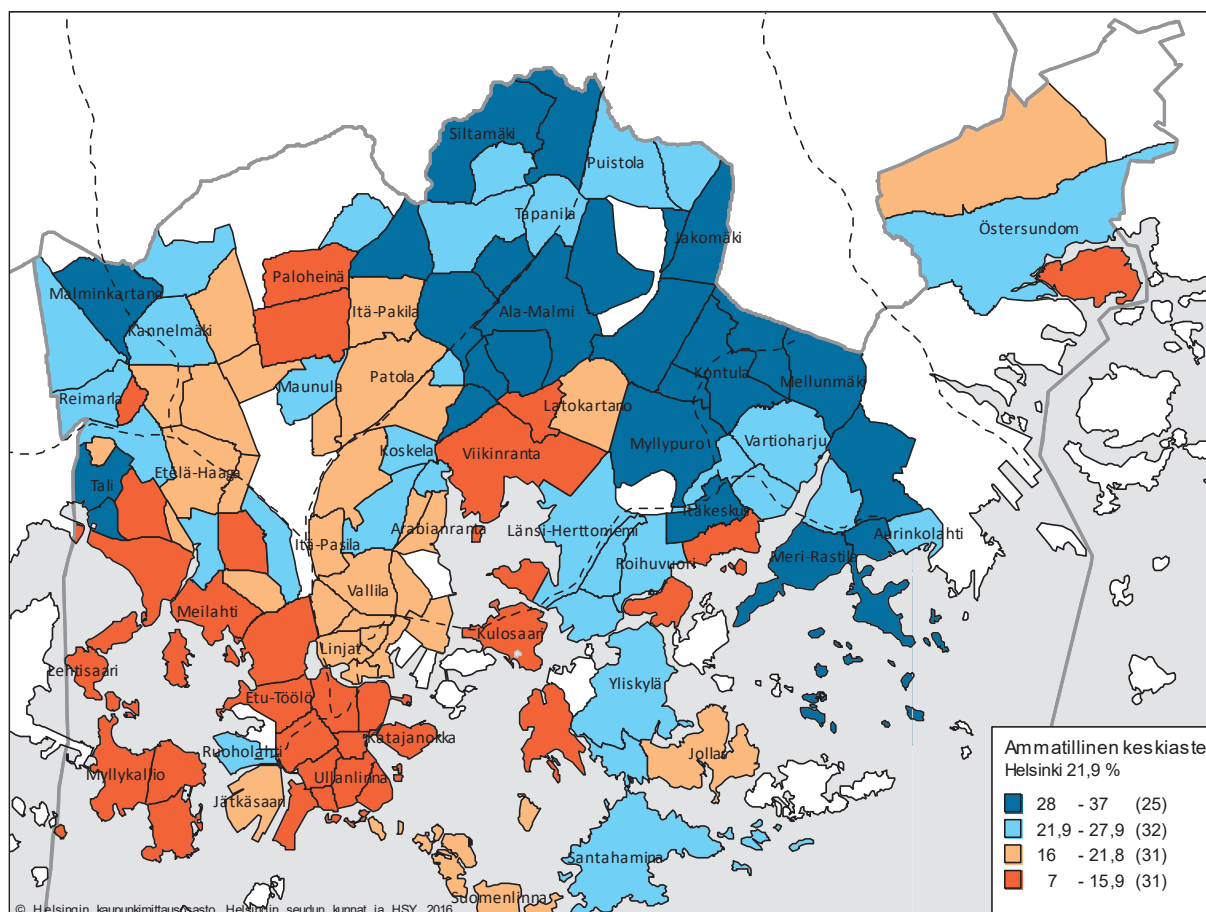

Alle sadan henkilön alueet eivät ole mukana tarkastelussa.

Keskiasteen tutkinnon suorittaneiden osuus 25–64-vuotiaista on helsinkiläisillä 32 prosenttia. Ylioppilastutkinto korkeimpana tutkintona on kymmenellä prosentilla. Vain ylioppilastutkinnon suorittaneiden suuret keskittymät sijoittuvat opiskelija-asumisen yhteyteen. Marttilassa, Kluuvissa, Viikin tiedepuistossa, Torkkelinmäessä ja Ullanlinnassa ylioppilastutkinnon suorittaneiden osuus nousee yli 15 prosenttiin. Esi-kaupunkialueilla ylioppilaiden osuudet ovat pieniä.

Keskiasteen ammatillisia tutkintoja on 22 prosentilla. Ammatillisen tutkinnon suorittaneet painottuvat itäiseen ja koilliseen Helsinkiin. Jakomäen, Alppikylän, Mellunmäen, Vesalan ja Kivikon asukkaista yli kolmannes on suorittanut ammatillisen tutkinnon. Pienimmillään keskiasteen ammatillisen tutkinnon suorittaneiden osuus on Kuusisaarella, Kaivopuistossa ja Lehtisaarella – alle kymmenes työikäisistä.

Kuva 13. Ammatillisen keskiasteen tutkinnon suorittaneiden osuus 25–64-vuotiaasta väestöstä Helsingissä osa-alueittain 31.12.2015

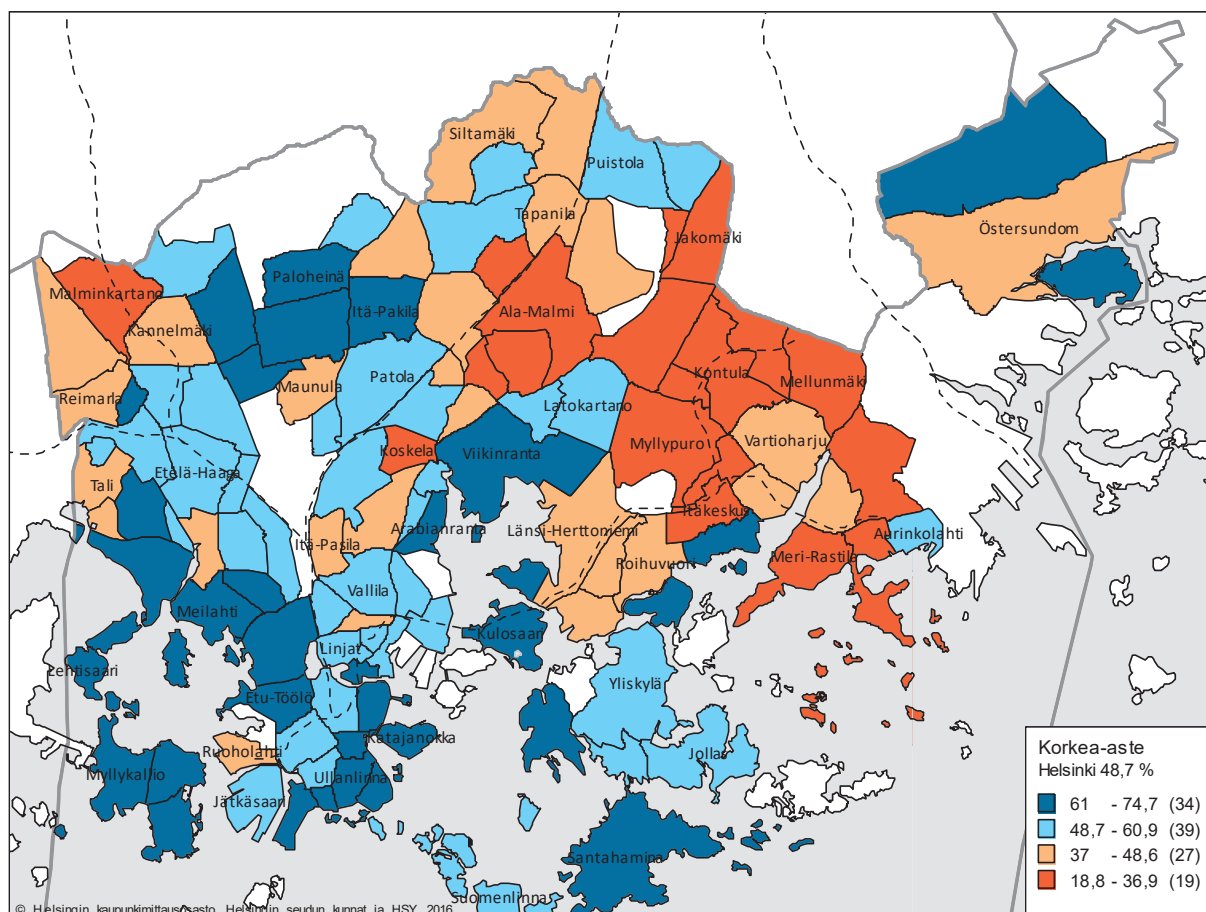

Alle sadan henkilön alueet eivät ole mukana tarkastelussa.

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneissa on eniten hajontaa Helsingin alueiden välillä, osuudet vaihtelevat 19 prosentista 75 prosenttiin osa-alueittain. Kaikista Helsingin 25–64-vuotiaista 49 prosenttia on suorittanut korkea-asteen tutkinnon. Eniten korkea-asteen tutkintoja löytyy eteläisestä, pohjoisesta ja läntisestä Helsingistä. Yli 70 prosentin osuuteen korkea-asteen tutkinnon suorittaneista nousevat Kuusisaari, Kruunuvuorenranta, Viikinkranta, Karhusaari ja Paloheinä. Pienin osuus on taas Jakomäessä, Kontulassa ja Itäkeskuksessa.

Alimman korkea-asteen tai alimman korkeakouluasteen tutkinnon suorittaneet ovat levittäytyneet tasaisesti ympäri Helsinkiä. Vähiten tutkintoja löytyy itäisestä Helsingistä ja kantakaupungista. Eniten alempia korkea-asteen tutkintoja on Landbossa, Kruunuvuorenrannassa, Tapaninvainiossa ja Niemenmäessä. Ylemmän korkeakouluasteen tai tutkijakouluasteen suorittaneet asuvat enemmän kantakaupungissa sekä keskisessä ja pohjoisessa Helsingissä. Suurimmat osuudet löytyvät Kuusi- ja Lehtisaaresta, Eirasta, Pirkkolasta ja Munkkiniemestä.

Kuva 14. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 25–64-vuotiaasta väestöstä Helsingissä osa-alueittain 31.12.2015

Alle sadan henkilön alueet eivät ole mukana tarkastelussa.

Maahanmuuttajien alueellinen keskittyminen alentaa joidenkin alueiden koulutustasoa, koska heidän koulutustasustaan ei ole tietoa. Kuitenkin, jos tarkastellaan koko väestöstä ja pelkästään Suomessa syntyneistä niiden osuutta, jotka eivät ole suorittaneet tutkintoa, heikoimpina ovat samat viisi peruspiiriä. Suomessa syntyneistä 25–64-vuotiaista jakomäkeläisistä 31 prosenttia ei ollut tutkintoa, kuten ei ollut 23 prosentilla mellunkyläläisistä, 19 prosentilla myllypurolaisista, 17 prosentilla vuosaarelaisista ja 16 prosentilla vartiokyläläisistä. Samoin kahdeksan parhaiten kouluttautunutta ovat samoja, vertailee alueita sitten koko väestöllä tai vain Suomessa syntyneillä. Eniten koulutustasoa heikentävästi maahanmuuttajaväestö vaikuttaa Vartiokylässä, Mellunkylässä, Kaarelassa, Latokartanossa, Pitäjänmäessä sekä Pasilassa.

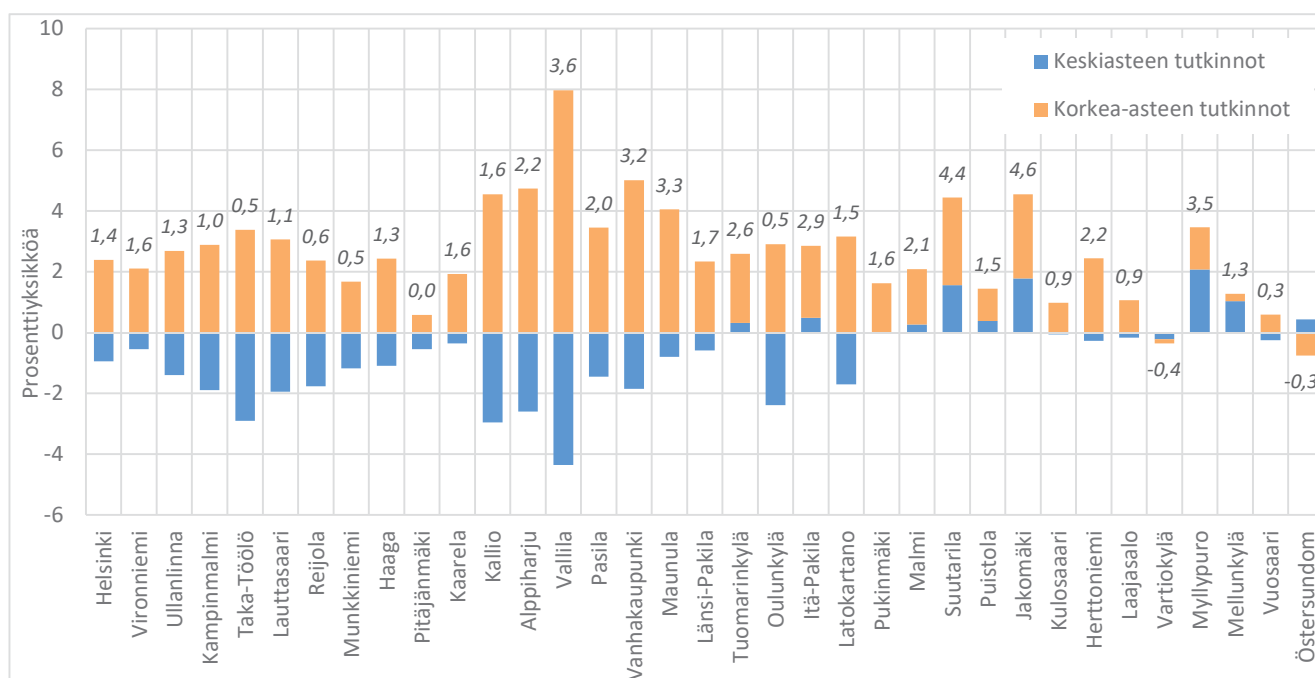
Koulutustason muutokset Helsingin alueilla

Kaikkien perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden osuus on kasvanut 25–64-vuotiailla Helsingissä 1,4 prosenttiyksikköä vuosina 2010–2015. Peruspiireittäin koulutustason kasvua on ollut kahta lukuun ottamatta jokaisella alueella, koulutustaso laski Vartiokylässä ja Östersundomissa. Tutkinnon suorittaneiden osuus kasvoi eniten Jakomäessä, Suutarilassa, Vallilassa ja Myllypurossa.

Keskiasteen koulutuksen osuus on laskenut koko Helsingissä ja suurimmalla osalla alueistakin. Eniten vähentymistä on Vallilassa, Kalliossa ja Taka-Töölössä. Eniten kasvua on alueilla, joissa jo ennestään keskiasteen osuus on ollut suuri eli Myllypurossa, Jakomäessä, Suutarilassa ja Mellunmäessä.

Korkea-asteen koulutusosuus on noussut Helsingissä 2,4 prosenttiyksikköä vuosina 2010–2015. Kasvua on ollut kaikilla alueilla kahta lukuun ottamatta. Vähentymistä on Östersundomissa ja Vartiokylässä ja hidasta kasvu on ollut Mellunkylässä, Pitäjänmäellä ja Vuosaarissa. Sen sijaan korkea-asteen nopeaa kasvua on ollut Vallilassa, Vanhassakaupungissa, Alppiharjussa ja Kalliossa.

Kuva 15. Tutkinnon suorittaneiden osuuden muutos 25-64-vuotiaalla väestöllä Helsingin peruspiireillä vuodesta 2010 vuoteen 2015, pylvään päässä lukuna kokonaismuutos

Taulukko 3. Helsingin 25–64-vuotias väestö koulutusasteen mukaan suur- ja peruspiireittäin
31.12.2015, %

Alue	Yhteensä, henkilöä	Perusaste tai tunte- maton	Keskiaste			Korkea-aste				
			Yhteensä	Lukio- koulutus	Ammatil- linen	Yhteensä	Alin	Alempi	Ylempi	Tutkija
Helsinki	360 514	19,2	32,2	10,3	21,9	48,7	8,2	16,5	21,6	2,3
1. Eteläinen sp	66 686	11,5	25,6	12,7	12,9	62,9	6,9	18,9	33,7	3,4
Vironniemi	7 354	10,3	25,3	12,7	12,6	64,4	7,1	17,9	35,1	4,3
Ullanlinna	15 136	11,0	27,0	14,5	12,5	62,0	6,3	17,1	35,3	3,3
Kampinmalmi	21 804	13,2	26,4	12,8	13,7	60,4	6,4	19,4	31,4	3,1
Taka-Töölö	9 232	11,1	25,6	12,8	12,7	63,4	6,0	20,7	32,9	3,7
Lauttasaari	13 160	10,2	23,0	10,7	12,4	66,8	8,6	19,4	35,6	3,2
2. Läntinen sp	60 493	17,3	31,1	9,9	21,2	51,6	8,7	17,9	22,4	2,6
Reijola	10 148	13,7	29,5	11,3	18,2	56,8	8,1	19,0	26,3	3,4
Munkkiniemi	9 539	10,2	25,3	10,8	14,5	64,6	9,4	17,7	33,3	4,2
Haaga	15 292	15,8	29,5	10,0	19,4	54,7	7,6	20,5	24,3	2,4
Pitäjänmäki	10 342	20,8	33,4	8,8	24,6	45,8	9,4	17,1	17,4	1,9
Kaarela	15 172	23,3	35,9	9,0	26,9	40,8	9,2	15,4	14,6	1,6
3. Keskinen sp	57 992	15,1	33,2	12,7	20,6	51,7	5,7	20,9	23,0	2,0
Kallio	19 924	14,3	33,2	14,0	19,3	52,5	5,2	21,4	24,3	1,6
Alppiharju	8 378	14,9	35,3	14,2	21,1	49,9	5,1	22,9	20,2	1,6
Vallila	10 232	14,9	32,7	12,1	20,6	52,4	5,6	21,3	23,7	1,9
Pasila	5 211	21,0	34,1	11,1	23,1	44,9	6,9	18,3	18,0	1,8
Vanhakaupunki	14 247	14,4	32,2	10,9	21,2	53,5	6,5	19,7	24,3	3,0
4. Pohjoinen sp	22 649	15,0	29,0	8,8	20,2	56,0	10,8	16,0	25,9	3,3
Maunula	4 878	23,0	34,6	9,3	25,3	42,5	7,1	13,5	19,4	2,6
Länsi-Pakila	3 473	9,1	22,8	8,0	14,8	68,1	12,9	15,9	34,7	4,6
Tuomarinkylä	4 511	9,4	25,5	8,3	17,2	65,1	14,6	16,1	30,1	4,3
Oulunkylä	7 911	16,5	30,4	9,1	21,3	53,1	9,4	17,4	23,6	2,7
Itä-Pakila	1 876	12,0	28,8	9,2	19,6	59,2	12,8	17,2	26,3	2,9
5. Koillinen sp	53 885	21,5	36,3	8,3	28,1	42,2	10,1	15,4	15,0	1,7
Latokartano	13 747	21,7	33,4	8,9	24,5	44,9	7,7	16,5	18,1	2,6
Pukinmäki	4 630	23,0	36,9	8,3	28,6	40,2	9,3	16,6	13,2	1,0
Malmi	16 144	20,5	36,4	8,1	28,3	43,1	11,1	15,2	15,2	1,6
Suutarila	5 898	19,5	39,0	8,4	30,6	41,6	11,9	16,2	12,4	1,0
Puistola	10 767	19,3	36,5	8,0	28,5	44,3	12,0	15,3	15,3	1,7
Jakomäki	2 699	37,2	44,0	6,9	37,1	18,8	5,1	7,7	5,5	0,5
6. Kaakoinen sp	27 235	17,9	32,6	9,9	22,7	49,5	9,3	15,2	22,6	2,3
Kulosaari	2 014	11,4	25,0	12,5	12,5	63,6	7,8	15,7	35,3	4,8
Herttoniemi	16 484	19,7	34,3	9,9	24,4	45,9	8,2	15,2	20,6	1,9
Laajasalo	8 737	16,1	31,0	9,2	21,8	53,0	11,8	15,1	23,5	2,5
7. Itäinen sp	58 155	27,6	38,0	8,3	29,7	34,5	9,5	11,8	11,9	1,3
Vartiokylä	11 843	25,0	35,3	9,0	26,3	39,7	9,8	12,5	15,7	1,7
Myllypuro	6 142	27,0	37,8	8,3	29,5	35,3	8,7	11,6	13,5	1,6
Mellunkylä	19 819	31,8	41,1	7,9	33,2	27,2	8,6	9,9	7,7	0,9
Vuosaari	20 351	25,2	36,6	8,2	28,3	38,2	10,5	13,2	13,2	1,4
8. Östersundomin sp	1 064	13,2	27,3	7,6	19,6	59,6	17,8	13,3	25,3	3,3
Östersundom	1 064	13,2	27,3	7,6	19,6	59,6	17,8	13,3	25,3	3,3
Tuntematon	12 355	50,5	27,4	9,3	18,2	22,1	3,2	8,0	9,3	1,7

Laatuseroste

Aineisto:

Kaikki tilastoaineisto on Tilastokeskuksen tuottamaa.

Alueselitteet:

Pääkaupunkiseutu = Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen.

Helsingin seutu = pääkaupunkiseutu ja 10 muuta kuntaa: Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti.

Koulutusselitteet:

Väestön koulutustasotilastoissa on tiedot 15 vuotta täyttäneen väestön tutkintotiedoista, tutkinnot on luokiteltu henkilön korkeimman suoritettun tutkinnon mukaan, rinnakkaisissa tutkinnoissa viimeksi suoritettun tutkinnon mukaan.

Väestön koulutustasotilastot sisältävät henkilön korkeimman Suomessa suoritettun tutkinnon. Ulkomailla suoritettuihin tutkinnoihin saadaan tietoja Opetushallitukselta, Terveystieteiden tutkimuskeskuksesta sekä Työministeriön työnhakijarekisteristä. Tutkintotiedot ovat vain niillä henkilöillä, joilla on suomalainen henkilötunnus. Näistä syystä monien ulkomaalaisten tutkintotiedot puuttuvat tutkintorekisteristä.

Lukio ja ammatillinen koulutus ovat keskiasteen koulutusta, astetta kutsutaan myös toisen asteen koulutukseksi. Lukiokoulutukseen lasketaan ne henkilöt, jotka ovat suorittaneet ylioppilastutkinnon, mutta eivät muuta keskiasteen tutkintoa.

Korkea-asteen koulutus jaetaan luokkiin alin, alempi, ylempi ja tutkijakoulutus. Alin luokka koostuu lähinnä opistoasteen suorittaneista, koulutuksiksi luetaan mm. teknikon, agrologin, arteminin ja sairaanhoitajan tutkinnot, jotka eivät ole ammattikorkeakoulututkintoja. Alempan korkeakoulutusasteeseen lasketaan ammatillinen korkeaste, ammattikorkeakoulututkinto sekä alempi korkeakoulututkinto. Ylempään korkeakoulutusasteeseen kuuluvat ylempään ammattikorkeakoulututkinnon, ylempään korkeakoulututkinnon sekä lääkäreiden erikoistumiskoulutuksen suorittaneet. Lisensiaatin- tai tohtoritutkinnon suorittaneet lasketaan tutkijakoulutusasteeseen kuuluviksi.

Kaikkialla tutkinnon suorittajilla tarkoitetaan perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden määrää. Pelkästään peruskoulun, keskikoulun ja kansakoulun käyneet eivät kuulu tutkinnon suorittaneeseen väestöön.

Koulutusasteluokittelu:

- ❖ **Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa tai tuntematon**
- ❖ **Keskiaste /toinen aste**
 - Lukio koulutus
 - Ammatillinen koulutus
- ❖ **Korkea-aste**
 - Alin korkeaste eli opistoaste
 - Alempi korkeakoulutusaste
 - Ammatillinen korkeaste
 - Ammattikorkeakoulututkinto
 - Alempi korkeakoulututkinto
 - Ylempi korkeakoulutusaste
 - Ylempi ammattikorkeakoulututkinto
 - Ylempi korkeakoulututkinto
 - Lääkäreiden erikoistumiskoulutus
 - Tutkijakoulutusaste
 - Lisensiaatin tutkinto
 - Tohtorin tutkinto

Ikäluokkana tutkinnon suorittaneiden tarkastelussa käytetään usein 15 vuotta täyttäneen väestön lisäksi 25–64-vuotiaita, jolla saadaan työkäisten ja jo tutkinnon suorittaneiden koulutustilanteesta parempi kuva.

Edelliset tiedot:

Helsingin kaupungin tietokeskuksen tilastoja 2016:22

- 2017:1 Helsingin väestö vuodenvaihteessa 2016/2017 ja väestönmuutokset vuonna 2016
2017:2 Väestön ja väestönmuutosten ennakkotietoja Helsingin seudulla tammi–maaliskuussa 2017
2017:3 Yleinen asumistuki Helsingissä vuonna 2016

TIEDUSTELUT

Sanna Ranto, puh. 09 310 36 408

SÄHKÖPOSTI

etunimi.sukunimi@hel.fi

JULKAISIJA

Helsingin kaupunki,
kaupunginkanslia,
kaupunkitutkimus ja -tilastot

ISSN 2489-4311